

Zondag 21 januari 2024, 3^e van Epifanie
Grote Kerk Schiedam
1 Sam 3: 1-25, Marc 1: 14-20, 1 Kor 1: 22-27

Gemeente van Jezus Christus, mensen van de weg,

Word jij ook zo moe van al die reclames op tv en sociale media? Het gaat maar door de hele dag, al die schreeuwerige stemmen die oproepen om dingen te kopen, te doen, te beleven. Met deze unieke stekkerverwarming is je hele kamer in 10 minuten warm, met deze speciale deurbel hoef je nooit meer bang te zijn om de deur open te doen, met deze geheel verzorgde reis zul je geen enkel hoogtepunt missen...

Je hoopt dan maar dat jij er niet vatbaar voor bent, maar het is vaak zo geraffineerd, voor je het weet heb je al doorgeklikt.

Overal zijn stemmen, stemmen die schreeuwen en je aandacht opeisen. Die je verleiden, en opjagen. Maar hoe zit het met de zachte stemmen, horen we die nog?

In het verhaal van Samuel klinkt ook een stem. Niet overdag in de drukte tussen de handelaren en de blatende schapen en mekkerende geiten van mensen die komen offeren, maar 's nachts, in de stilte, in de kamer naast de ark van het verbond in het heiligdom in Silo. Daar klinkt de stem van de Eeuwige die Samuel roept.

Het gebeurde volgens de verteller niet vaak meer in die dagen, dat er woorden van de Eeuwige te horen waren. Ook visioenen waren een zeldzaamheid geworden. De ogen van de priester Eli waren dof geworden, hij zag bijna niets meer, letterlijk en figuurlijk. Hij wist dat zijn zonen misbruik maakten van hun positie als priester, ze eisten desnoods met geweld een steeds groter deel van het offervlees op.

Er was al eens een godsmann naar hem toegekomen om hem hier op te wijzen en Gods oordeel aan te zeggen. Maar Eli trad niet op, had geen verweer. In de hectiek van het offerbedrijf was hij het kwijtgeraakt, zijn roeping als priester om de mensen te verbinden met God en met elkaar. Om recht te spreken en verzoening tot stand te brengen.

In de stilte van de nacht hoort Samuel zijn naam. Hij denkt dat Eli hem roept, rent naar hem toe en zegt: Hier ben ik, u hebt me toch geroepen? Maar Eli antwoordt: ik heb je niet geroepen. Ga maar weer liggen.

Samuel valt in slaap, en de Eeuwige roept opnieuw. Samuel staat weer op, gaat naar Eli en zegt: Hier ben ik, u hebt mij toch geroepen? En Eli antwoordt: Ik heb je niet geroepen, mijn zoon, ga maar weer liggen. Mijn zoon, zegt Eli er nu bij. De zoon staat in de bijbel voor toekomst. Alsof Eli begint te beseffen dat deze jongen hem zal opvolgen, en niet zijn eigen zonen. Maar zover is het nog niet, want de alwetende verteller laat ons weten: Samuel kent de Eeuwige nog niet, hij herkent de stem niet, hij moet hem nog ontdekken.

Dan wordt Samuel voor de derde keer geroepen. De derde keer heeft in de bijbel een signaalfunctie: dan gaat er iets belangrijks gebeuren. Zou Samuel de stem nu wel herkennen? Het lijkt er niet op, want hij staat op, gaat naar Eli en zegt hetzelfde: Hier ben ik, u hebt me toch geroepen? Het is Eli die als eerste begrijpt dat Samuel werd geroepen door de Eeuwige. Eli, de flakkerende godslamp, de slappe vader, de priester zonder toekomst, deze blinde Eli helpt Samuel op weg. Ga maar weer liggen. Als het weer gebeurt, moet je antwoorden:

Spreek Heer, uw dienaar luistert. Dan komt de Eeuwige weer bij Samuel staan en roept net als de vorige keren: Samuel, Samuel. En Samuel staat niet op, maar geeft antwoord: Spreek, uw dienaar luistert. We hebben niet verder gelezen, maar Samuel krijgt te horen dat de Eeuwige zal rechtspreken over Eli en zijn huis, dat het vonnis onherroepelijk is, en dat het onrecht dat ze hebben gedaan en het weggijken van Eli nooit zal worden verzoend. Samuel is bang om dit aan Eli te vertellen, maar Eli staat er op dat hij alles vertelt. En Eli aanvaardt wat de Eeuwige over hem en zijn zonen heeft gezegd.

Hier wordt duidelijk dat het niet altijd prettig is om te luisteren naar de stem van God. De waarheid over je leven kan hard zijn. Waarom moest ik uw stem verstaan, vraag je je dan af. De stem maakt je onrustig, wijst soms een kant op die je bang maakt, of onzeker, waar je tegen op ziet, waar je niet aan wilt. God is in de Hebreeuwse bijbel niet onze lieve Heer die alles maar goed vindt. De God van Israël wil dat we ons houden aan de afspraken van het verbond, gebeiteld in de twee stenen platen die in de ark in het heiligdom worden bewaard. Ja we zijn vrije mensen, maar ook verantwoordelijk. Ja, we mogen genieten en het leven vieren, maar er moet ook gewerkt worden aan een rechtvaardige samenleving.

In het evangelie van vandaag klinkt de stem van Jezus. Hij roept een paar vissers en zegt Volg mij. Zonder aarzelen laten ze hun netten vallen en gaan mee. Was dat een bewuste keuze? Hebben ze de consequenties overzien? Wie zal het zeggen... Was het wel verantwoord om als zoon van een visser het voortbestaan van het familiebedrijf en de bestaanszekerheid van je naasten op het spel te zetten? Wat wisten ze eigenlijk van Jezus? Dat hij een boeteprediker was, die mensen oproept om tot inkeer te komen? Kenden ze die weg naar binnen, naar het hart? Kenden ze zijn visioen, het geloof dat er een andere, betere wereld mogelijk is, en dat die nieuwe wereld binnen handbereik ligt? Marcus vertelt er helemaal niets over. Ze worden geroepen en gaan.

Mee naar de synagoge waar Jezus de heilige geschriften uitlegt en zieken geneest. Ze zien een mens die leeft wat hij preekt, een leven in diepe verbondenheid met God en mensen. Na drie jaar volgen ze hem naar Jeruzalem, in de veronderstelling dat het koninkrijk van God waarover hij altijd vertelde zou aanbreken, dat hij de Romeinen zou verjagen en koning van Israël worden. Maar tot hun verbijstering eindigt zijn weg van dienstbaarheid en solidariteit aan een kruis. Ze dachten dat zijn dood het einde was van dat koninkrijk. Maar na 3 dagen – daar heb je ze weer – was het graf leeg. Een paar vrouwen hadden hem daar ontmoet, zijn stem gehoord. Ze moesten elkaar weer opzoeken, dan zou hij naar hen toekomen. Dat hebben ze gedaan, en in de kring hebben ze zijn aanwezigheid ervaren, werd hun roeping nieuw leven ingeblazen.

Jezus' leerlingen hebben het zelf ervaren en doorverteld, dat je bestemming als mens niet ligt in het streven naar geluk, welvaart of succes. Je bestemming ligt in de weg die je gaat en het spoor dat je achterlaat. Het gaat niet om het bereiken van je doel, maar het beantwoorden aan je roeping.

Het kruis is voor Joden aanstootgevend en voor Grieken dwaas, schrijft Paulus, maar voor wie zich geroepen weet is Christus een kracht en wijsheid van God.

Onze bestemming ligt niet in genieten, kopen of bezitten, maar in het antwoord dat we geven op het beroep dat het leven op ons doet en op de roeping die opkomt uit je hart.

En om die stem van God te horen, moet het stil worden om je heen. Dus als je niet weet hoe je verder moet, zoek de stilte, stel je open en luister, in meditatie, een woordeloos gebed, of in de natuur.

Samuel was een kind van gebed, als kleine jongen door zijn moeder uit dankbaarheid naar het heiligdom van Silo gebracht om te leven in dienst van God, dicht bij de ark van het verbond. Maar die ark stond in een rumoerig heiligdom, in een maatschappij vol hebzucht, zonder leiderschap en zonder moraal. Het woord van God was schaars geworden. Toen werd het stil om hem heen en hoorde hij een stem. Hij kende die niet, maar stond op om Eli te helpen. Tot drie keer toe. Dat opstaan, zijn loyaliteit aan de een oude, bijna blinde, door mislukkingen gekwelde priester, die dienende houding werd zijn redding.

Want al had Eli de stem van God al lang niet meer gehoord, of willen horen, diep van binnen kende hij die nog. En hij beseft op dat moment dat God hem opnieuw probeert te bereiken via Samuel.

Daarom stáát hij er de volgende ochtend op, dat Samuel Gods oordeel over zijn leven aan hem doorgeeft. En na het verpletterende vonnis antwoordt Eli met de woorden: Het is de HEER, laat hem doen wat goed is in zijn ogen.

Samuel, hij heeft als kleine jongen in een goddeloze omgeving een stem gehoord en heeft met hulp uit onverwachte hoek de lange weg naar binnen gevonden. Ook als de omgeving waarin je bent opgegroeid verre van ideaal was, is het mogelijk om daar bovenuit te stijgen. Als de stem van God je bereikt, als je je naam hoort, als God zegt: Ik heb je nodig, de wereld heeft je nodig! De roeping van Samuel mondde uit in een verzetsbeweging tegen onrecht en machtsmisbruik en resulteerde in het koningschap van David, een koning die niet heerst, maar dient.

De lezingen laten ons vandaag zien wat er kan gebeuren als je luistert naar de stem van God in de stilte, naar de stem in je hart, naar de oproep van Jezus om hem te volgen op de weg van Gods geboden. Het evangelie biedt geen garantie voor een gemakkelijk leven, het kan onrustig maken en pijn doen. Maar het maakt je leven wel vol betekenis en kleine vreugden. Het roept ons op om in een schreeuwerige wereld die aan goddeloosheid ten onder gaat lief te hebben en recht te doen, ook als dat onbegrip of haat oproept en mensen je voor gek verklaren. Om ook de stille stem te horen van degene die eenzaam tussen de brokstukken van zijn leven zit. Niet de schreeuwerige stemmen van de reclame, maar de stem van God in de stilte van je hart en de stem van een mens die een beroep op je doet geeft je leven zin en betekenis, voldoening en geluk. Amen.

Reageren? Graag! ds.anjedekuiper@pkngrotekerkschiedam.nl